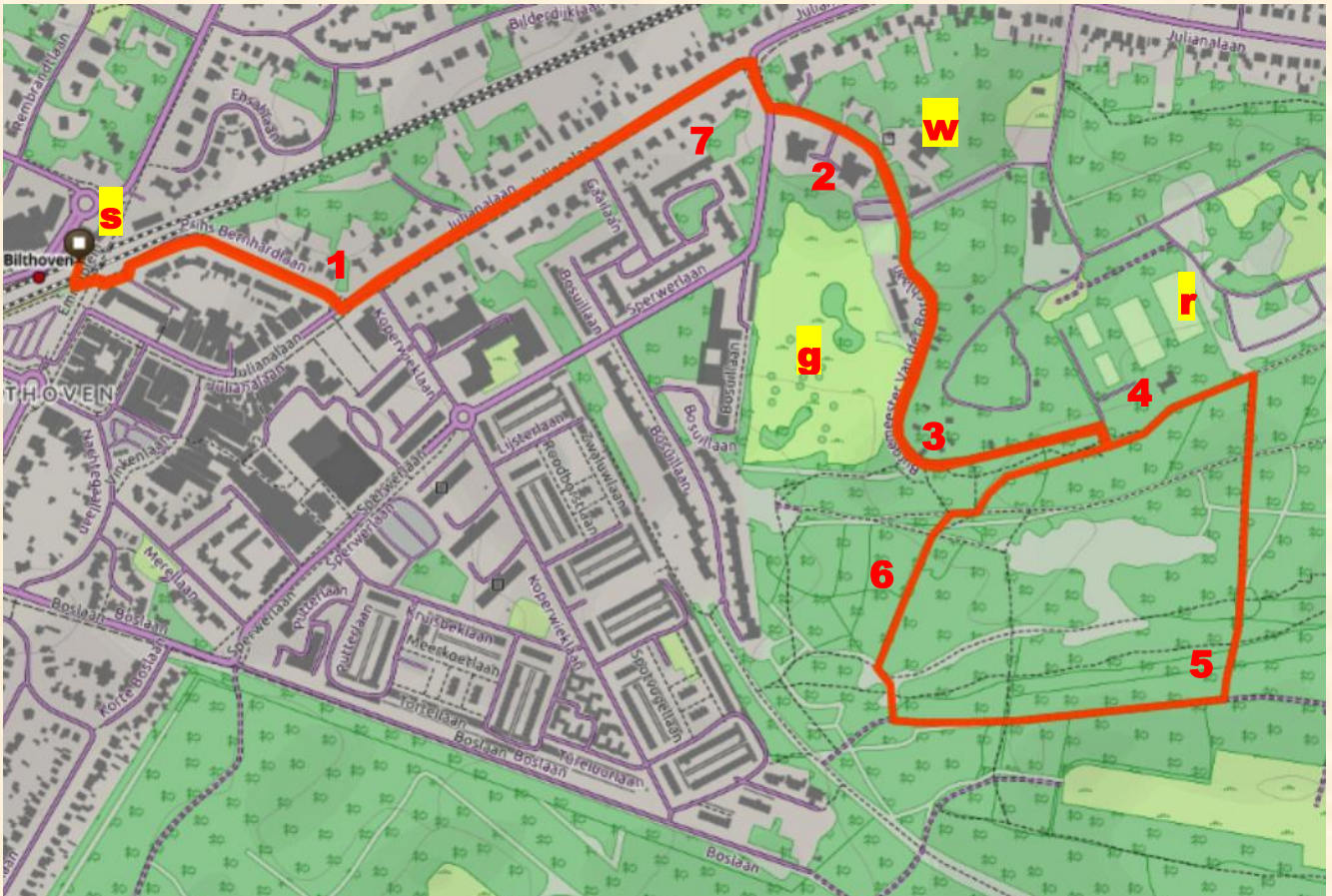

Een bijdrage van Stichting Nationaal Landschapskundig Museum 'Telluris', [H.A. Visscher](#)

de Biltse Duinen

g golfbaan, r verblijfsrecreatieterrein, s station, w watertoren

De cijfers zijn de nummers van de paragrafen, waarin de erdoor aangeduide plekken zijn beschreven. De route is deels gemarkeerd.

Route 4,9 km. Voor de GPS RouteYou versie, [klik hier](#).

1. Bij het station steken we eerst de vrij drukke Soestdijkseweg Zuid over om de deels langs de spoorlijn lopende Prins Bernhardlaan in te gaan. Voorbij een korte bocht naar rechts volgt de laan het tracé van een voormalige landweg, die vrijwel geheel aan de andere kant van de spoorlijn is gelegen. Links van de voormalige landweg staan enkele witte chaletvilla's waarvan er een op een duin werd gebouwd. De Prins Bernhardlaan brengt ons naar een scheve T-kruising met de lange Julianalaan, die we links ruim 500 meter gaan volgen. Onze route wordt er geflankeerd door een open bebouwing die voornamelijk bestaat uit landhuizen. Enkele daarvan onderscheiden zich doordat ze worden gekroond door een vormenrijke rieten dakpartij. Bovendien tonen ze ons allerlei interessante details, kenmerkend voor de art Deco en/of Amsterdamse school.

We blijven de Julianalaan trouw totdat de derde T-kruising rechts de mogelijkheid biedt de Biltse Duinen te gaan opzoeken.

Het verdient echter overweging de Julianalaan eerst nog een eindje verder af te lopen om wat langer van de haar flankerende boeiende architectuur te kunnen genieten. Speciale aandacht verdient daarbij de hooggelegen witgeschilderde villa De Meulenbelt met haar vormenrijke zadeldakpartij en roedenverdeling van de ramen. Na deze en andere villa's bewonderd te hebben keren we voor onze wandeling in het natuurgebied Biltse Duinen terug naar de T-kruising.

2. Om de Biltse Duinen te kunnen bewandelen gaan wij achter het appartementenblok bij de T-kruising schuin links de vrij bochtige Burgemeester van der Borchlaan in. Al vrij snel zal onze aandacht dan worden getrokken door de in 1924 gebouwde monumentale watertoren. Met name de door ribben geflankeerde gevelsegmenten met hoge smalle ramen en verticaal geplaatste bakstenen verdienen die aandacht ook.

3. Even verderop scheidt de Burgemeester van der Borchlaan een kleine golfbaan en een verblijfsrecreatieterrein. De golfbaan werd aangelegd op het terrein van het voormalige natuurbad Biltse Duinen. Voorbij de golfbaan draait de Burgemeester van der Borchlaan een markante bocht naar links. De laan gaat dan het verblijfsrecreatieterrein scheiden van het openbare wandelgebied Biltse Duinen, dat we bij het einde van de verharding rechts induiken.

4. Al snel wordt dan een T-kruising met een lange bosweg bereikt. Aan de overzijde van de kruising maskeert een lage zandrug een van de zones waar bij droog winderig weer nog verstuivingen optreden. Het zand dat daarbij wordt weggewaaid accumuleerde in de bosvegetaties langs de stuivende zone. Als gevolg hiervan ontstond het zandruggetje dat de zone nu aan het oog onttrekt. Het ruggetje is dus een jonge duinrichel die op de oever van een "zandmeer" werd gevormd. Uit dien hoofde zou men het duinruggetje een windoeverwal kunnen noemen.

5. Op de T-kruising maken we kennis met het gemarkeerde natuurpad, dat links een eindje zal worden gevolgd. De duinrichel blijft ons dan nog even gezelschap houden. Op een gegeven moment slaat het natuurpad rechtsaf, terwijl wij dat pas doen bij de achterzijde van een toegangsbord. Het geopad leidt ons dan via een voornamelijk met dennen begroeid geraakt, vrij vlak terreingedeelte naar het grotendeels hoger gelegen zuiden van het wandelgebied, dat bekend is als De Molshoop. De overgang naar dat hogere gedeelte wordt op veel plaatsen gemarkeerd door bochtige klifjes. Na het passeren van zo'n klifje bereiken we een vrijwel west-oost lopende, oude laan, waar rechtsaf wordt geslagen. Intussen heeft het natuurpad zich weer bij ons gevoegd. Aan de zuidzijde van de laan is te zien dat het plateauachtige hoger gelegen gebied De Molshoop een langgerekte laagte met grasland omsluit. Die laagte was vroeger bekend als De Pan.

6. Terwijl het natuurpad al snel weer rechtsaf slaat blijven wij de laan tot haar westelijk einde aflopen. Hierdoor valt ons op dat de laan waar ze eindigt even een merkwaardige ronde heuvel opgaat om vervolgens af te dalen naar het lokaal nog stuivende lagere deel van de Biltse Duinen. Daar kunnen we even voor de bebouwde kom rechtsaf. Onze route loopt daarna op enkele tientallen meters afstand van de bebouwing naar een kruising en een bankje. Vanaf de kruising wordt voor de derde maal een deel van het gemarkeerde natuurpad gevolgd. Via een bochtig paadje komen we zo weer terecht op de lange bosweg en de T-kruising waar het wandelgebied werd ingedoken.

7. Het is dan niet moeilijk meer de weg terug te vinden naar het station Bilthoven. De Burgemeester van der Borch- en Juliana- en Prins Bernhardlaan worden dus visa versa bewandeld.

Toelichting

Het in deze wandelgids beschreven gebied ligt zuidoostelijk van het station Bilthoven. Grindrijke (ijs)smeltwaterafzettingen raakten er op veel plaatsen bedekt door een pakket vrijwel grindloze windzanden, waar in historische tijd weer verstuivingen mogelijk werden. Met name in het grotendeels circa 5 meter boven N.A.P. gelegen noorden van het gebied bleven die tot op de dag van vandaag optreden. Een van de nog stuivende gebiedsdelen is een zone van enkele honderden meters lengte

Een overwegend omstreeks 8 meter boven N.A.P. gelegen gebied in het zuiden wordt gemarkeerd door een reeks klifjes. Het hoger gelegen gebied omsluit een vrijwel west-oost georiënteerde, langgerekte ovale laagte met een complex paardeweiden. De bossen benoorden die terreindepressie liggen ter weerszijden van een monumentale beukenlaan.

Omstreeks het midden van de negentiende eeuw was het gebied van de Biltse Duinen en omgeving nog vrijwel onbewoond en nauwelijks door wegen ontsloten.

In 1863 begon de toenmalige Nederlandsche Centrale Spoorwegmaatschappij de exploitatie van de treinverbinding Utrecht - Amersfoort. Bij de Soestdijkseweg werd toen de halte De Bilt - Station geopend. De omgeving van de halte zou echter pas in de twintigste eeuw over grotere oppervlakten bebouwd gaan raken. Het eerst kwam toen het gebied ten zuidwesten van de spoorlijn aan de beurt. Daar verrezen aanvankelijk enkele tientallen villa's en sinds de twintiger jaren ook andere woningen, winkels en een watertoren.

In de omgeving van het station werd voornamelijk bebost gebied bebouwd. Bezuiden de spoorlijn zouden de bossen plaatselijk echter nog lang tot dichtbij het station behouden blijven.

Omstreeks 1900 werd door het zuidwestelijk deel van het gebied de voormalige spoorlijn Bilthoven-Zeist aangelegd. Het tracé van de vroegere railverbinding is thans grotendeels in gebruik als fietspad.

Op een terrein oostelijk van de huidige bebouwing werd in de jaren 1933-1980 een natuurbad geëxploiteerd. Zes jaar na de sluiting ervan is op het terrein van het voormalige openluchtbad een 9-holes golfbaan aangelegd.

Oostelijk van de golfbaan is Het Bos Park Bilthoven een verblijfsrecreatieterrein waar zowel oude vakantiewoninkjes als caravans staan.

Sinds 1988 worden de ontwikkelingen in het gebied van de Biltse Duinen kritisch gevolgd door een vereniging die het behoud van de kwaliteiten van het terrein nastreeft. Die vereniging heeft uiteindelijk ook gedaan gekregen dat de gemeente De Bilt zich bereid verklaarde het gebied aan te wijzen als landschapsmonument.

Bijna dertig hectaren van de Biltse Duinen kwamen enkele jaren geleden in handen van de Stichting Het Utrechts Landschap.

Alle rechten met betrekking tot de tekst en het kaartmateriaal uit deze uitgave berusten bij stichting Telluris. Persoonlijk gebruik van de uitgave is toegestaan maar niet voor zakelijke en commerciële doeleinden tenzij dit schriftelijk met de rechthebbende(n) is overeen gekomen. Voor de foto's is de rechthebbende Stichting Geopark Heuvelrug i.o. of haar rechtsopvolger.